

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 25 του Μάρτη 1906

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ 4 | ΑΡΙΘ. 188

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Από τον κόσμο του σαλονιού. — Ζήλεια.

Α. Ε. Παραμύθια του Μολίβου (της Μενέλης). Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. Τι μάς χρειάζεται.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ. 'Επιστήμη πρωτομάθητη—'Αθρούνιος Μηχανισμός (συνέχεια).

ΤΙΜΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ. Τη Γλωσσικά παράξενα.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ Κρονικά Γράμματα (μετφρ. 'Ηλ. Βουτιεριδής).

ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΣ. Θεσσαλικά δηγήματα Οι Γλάροι.

Ν.Θ.Α. Το κράτος του Φάνη.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. 'Ο Κύκλωπας του Πάλλη. ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Δέαντος Κ. Παλαμάς, Νίκος Παπαγεωργίου, Πεύκος 'Ορεινός.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πρόματα (Οι φαινομενικοί του Ραλλίου. — 'Ο Μυθός. — Γαρδιμισμοί. — Τὰ ιερήλια του Κοροούπη. — 'Ο κ Φραγκούδης. — Τὸ «Ζήτω» του φονιά).

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΦΟΝΟΠАЗΑΡΟ ΒΑΘΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο ΚΥΚΛΩΠΑΣ ΤΟΥ ΠΑΛΛΗ

'Ο Παλαμάς μάς ετοίμαζει μια μεγάλη μελέτη της 'Ιλιάδας του Πάλλη. Στη μελέτη αυτή ο βαθύς κριτικός θα μάς αναλύσει πλατιά, καθώς μούλεγε, όχι μόνο το άριστοτεχνικό ξαναζύμωμα και ξαναγέννημα της 'Ιλιάδας, αλλά όλη γενικά τή μεταφραστική δουλιά του Πάλλη: θα μάς μιλήσει δηλ. και για τὸ Βαγγέλιο και για τὸ Θουκυδίδη, φυσικά και για τὸν «Κύκλωπα» του Εὐριπίδη, πού πέρου τυπώθηκε στὸ «Νουμά» και πού φέτος, προχτές ακόμα, βγήκε σε βιβλίο, τυπωμένο στὰ Παρίσια, στὸ τυπογραφείο του Charouet.

'Από τὸν Παλαμά τῶν ἀκουστά κι αὐτὸ, πὸς τί μεταφράσεις του Πάλλη εἶναι πιστές κι ἀπιστες μαζί, τόσο πιστές ὡς κι ἀπιστες, ἀφοῦ ἀπιστοῦνε στὴ λέξη του κείμενου, ὄχι ἀπὸ ἀδυναμία του μεταφραστή, ἀλλὰ πίστηδες γιὰ νὰ ποδώσουν πιστώτερα τὴν ψυχή του. Στὴν ἐπιγραμματικὴ αὐτὴ κρίση τοῦ Παλαμά συνοψίζεται ὅλη ἡ γιγαντεῖα δουλιά του Πάλλη, ὅλ' ἡ δημιουργικὴ δυνάμη του. Γιατί ὁ Πάλλης δὲ μεταφράζει· δημιουργεῖ. Κι ὅλο τὸ μεταφραστικὸ του ἔργο εἶναι πέρα γιὰ πέρα δημιουργικὸ, τόσο δημιουργικὸ πού, καθὼς παρατήρησε κάποιος,

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΔΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

μπορεῖ ἀξιόλογα κι ἀδίσταχτα νὰν τὸ υπογράψει μὲ τὸν ὄνομά του, χωρὶς νὰν κερδαίνει καν πὸς εἶναι μεταφράση. 'Ο,τι κι ἂν πάρει στὰ χέρια του, εἴτε ἀρχαῖο συγγραφέα, εἴτε ξένο ποιητὴ, εἴτε ἐπιστημονικὸ σύγγραμμα, θὰν τὸ φέρει τόσο σιμὰ στὴ ζωὴ μας, θὰν τὸ κάνει τόσο Ρωμαῖκο, τόσο δικό του και δικό μας, συχωνεύοντας στὴ μικρὴ πατρίδα μας ὅλη τὴν ἀπέραντη γῆς και φέρνοντας στὴς μέρες μας τοὺς μακρινούς αἰῶνες, πού θαρρεῖς και τὸ βιβλίο ἢ τὸ τραγούδι ἢ τὸ ἐπιδήμιον γράφτηκε σήμερα κι ἀπὸ Ρωμαῖο συγγραφέα. Νὰ δεις ὅμως πού κι ὁ συγγραφέας δὲ χάνει τίποτα, μάς ἔρχεται ἀπὸ τὰ ξένα μέρη ἢ ἀπὸ τοὺς μακρινούς αἰῶνες μὲ τὴν ἴδια τὴν ψυχή του, κ' ἔδω ἴσα ἴσα κρύβεται τὸ μυστικὸ τοῦ Πάλλη, τὸ μυστικὸ τῆς μεγάλης ἐπιτυχίας του. Πάρτε ὅποια τύχει ἀπὸ τίς μεταφράσεις του, βάλτε και τὸ πρωτότυπο κάτου, μελετήστε, συγκρίνατε, και δίχως τὸν παραμικρὸ κόπο θὰ φτάσετε σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα.

Παράδειγμα· Κύκλωψ στίχος 37—40.

Τί ταῦτα; μὴν κρέτος σικινιδῶν
ἴμοιος ἔμιν νῦν τε χῶτε Βαχχίῳ

κῶμοις συναππίζοντες 'Αθάλας δῶμος
προσήτ' ἀοίδαῖς βαρβίτων σαυλούμενοι;

Μετάφρ. Πάλλη, σελ. 8.

"Αχ πού μου καταντήσατε! Δὲ μου χοροπηδάτε τώρα σὰν και τότες, σὰ μου κοπιάζατε στουπὶ στὸν πύργο τῆς Μολόχας μὲ τὸ Βάγκχο ἀγκυλισμένοι, και μὲ λαγοῦτα και τσακίσματα μου σάινατε τὸν καλαματιανό.

'Ότα δημοσιεύτανε ὁ «Κύκλωπας» στὸ Νουμά, θυμήμα, ἔνας: ρεπόρτερ τῆς «'Εσπερινῆς» σκυλόβρισε τὸν Πάλλη ἀγοράμιστο! γιατί δὲν ξέρει, λείει, πὸς στὴν ἐποχὴ τοῦ Εὐριπίδη εἶταν ἄγνωστος ὁ Καλαματιανός. Φυσικά, ἀφοῦ και στὴν ἐποχὴ τοῦ Μιστριώτη τυχαίνει νὰναι ἄγνωστη ἡ λογική.

"Άλλο παράδειγμα. Κύκλωψ στίχ. 317.

Τὰ δ' ἄλλα κόμπει και λόγων εὐμορφία.

Μετάφρ. Πάλλη σελ. 23.

Καθ' ἄλλο λόγια νὰναι παχιά, ρητορικὲς Βουλῆς.

"Αν μπορούσε νὰ ποδώθην πιστώτερα και ζωντανώτερα τὰ παχιά και κούφια λόγια παρὰ μὲ τίς ρητορικὲς τῆς Βουλῆς μας!

Κι ἄλλο· Κύκλωψ στίχ. 487—490

σίγα, σίγα. Καὶ δὲ μεθύων
ἄχαριν κέλαδον μουσιζόμενος
σκιδὸς ἀπῶδος και κλαυζόμενος
χωρεῖ πετρῶνων ἔξω μελίδρων.

Μετάφρ. Πάλλη, σελ. 29.

Σώπα σώπα, τί νὰ μεθυσμένος
βγαίνει τώρα ἀπ' τὴν κούφια σπηλιά,
και γκαρούστρα σὰν Πλάκας ἀηδόνι
γλυκοχύνει λαλιά.

Οἱ λέξεις οἱ περισσότερες σβήνουν, χάνονται, και τὸ νόημα μένει και μάς ξανακρύχεται ὕστερ' ἀπὸ τοσους αἰῶνες διλοζώντανε και διλόδοσο.

Σῶνουν οἱ συγκρίσεις, ὄχι νὰ δείξουν ἂν εἶναι πιστὴ ἡ μεταφράση, ἀλλὰ τὸ πὸς δουλεύει ὁ Πάλλης. Αὐτὸ ὅμως θὰν τὸ δείτε καλύτερα σὲ ταῦτο τὸ κομμάτι, πού πρωτομπλίνει ὁ Κύκλωπας στὴ σκηνὴ και θυμῶνει μὲ τὰ Σατυρόπουλα. Τὸ κομμάτι αὐτὸ, κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι τὸ πὸς χαρακτηριστικὸ και φανερώνει ὅλη τὴ δυνάμη και ὅλη τὴν τέχνη του.

Κύκλωψ στίχ. 203—211.

ἄνεχε, πάρεχε, τί τάδε; τίς ἢ ραθυμία;
τί βακχιάζεις; οὐχὶ Διόνυσος τάδε,
οὐ κρόστλα χαλκοῦ τυμπάνων τ' ἀράγματα.
πὸς μοι κατ' ἄντρα νεόγονα βλαστήματα;
ἢ πρὸς τε μασοῖς εἰσι χυπὸ μητέρων
πλευράς τρέχουσι, σχοινοῖς τ' ἐν τείχεσι
πλήρωμα τυρῶν ἐστιν ἐξημελγμένον;
τί φατε; τί λέγετε; τάχα τις ἄμῶν τῶ ἔξω
δάκρυα μεθήσει· βλέπει' ἄνω και μὴ κάτω.